

Na základě své teoretické činnosti byl K. Galla jmenován v roce 1939 mimořádným členem Královské české společnosti nauk, v roce 1941 mimořádným členem České zemědělské akademie a členem jejího 6. literárně osvětového odboru a v roce 1946 řádným členem Československé zemědělské akademie.

V poválečném období — po roce 1945 — uplatňoval a rozvíjel marxistickou metodologii ve společenských vědách, ve své pedagogické a vědecké činnosti a na tomto základě vytvořil koncepci sociologie výchovy a propracoval její základy. Jeho žáci i další odborníci s velkým zájmem očekávají vysokoškolskou učebnici sociologie výchovy, která byla zpracována autorským kolektivem pod jeho vedením a během letošního roku vyjde knižně*).

Jeden z jeho někdejších posluchačů — nynější rektor Univerzity Karlovy, profesor JUDr. Zdeněk Češka, CSc., člen korespondent ČSAV — nedávno vyjádřil pedagogický přínos Karla Gally velmi pregnančně: „Gallov semináře, to byl velký zážitek. Galla patří k velkým osobnostem Univerzity Karlovy a její filozofické fakulty“.

Karel Galla, významný český vědec, průkopník sociologie v Československu, příkladný komunista a skromný člověk, dožívá se v dobré životní síle a svěžesti 85ti let. Upřímně blahopřejeme, děkujeme za mnoho a do dalších let přejeme především dobré zdraví.

Antonín Vaněk

Valné shromáždění Československé sociologické společnosti při ČSAV

Podle Stanov Československé sociologické společnosti při ČSAV se znovu po třech letech konalo její valné shromáždění dne 31. října 1985 ve sněmovně Jihomoravského krajského národního výboru v Brně.

Jménem předsedy Jihomoravského krajského národního výboru pozdravil účastníky prof. *Sýkora*, který jako předseda komise kultury uvedl několik poznatků z Evropského kulturního fóra v Budapešti, závazných i pro sociologii.

Zprávu hlavního výboru přednesl předseda Společnosti člen korespondent ČSAV prof. Jaroslav Kohout. Konstatoval, že se valné shromáždění koná v době, kdy celá země bilancuje splnění úkolů stanovených XVI. sjezdem KSČ a žije v přípravách na XVII. sjezd, který vytyčí strategickou linii vývoje naší společnosti pro příští osmou pětiletku s výhledem do r. 2000.

Od posledního valného shromáždění v r. 1982 lze prokázat dynamický rozvoj sociologické fronty v naší zemi na mnoha ukazatelích. Zvýšil se počet sociologů specialistů, zkvalitnila se jejich příprava na filozofických fakultách univerzit, stále více se v rámci přestavby propojující s potřebami praxe, zvyšuje se počet členů Společnosti (o 115 od minulého valného shromáždění na celkový počet 811), roste počet titulů sociologických publikací, mezi nimi knižních monografií, které jsou mnohdy výsledkem mezinárodní spolupráce socialistických zemí.

Československá sociologická společnost při ČSAV realizuje svou činnost prostřednictvím 13 sekcí a 6 poboček. Na Slovensku pracuje 11 sekcí a pobočka v Košicích. Ve zprávě byly uvedeny některé výsledky jednotlivých sekcí a poboček, jež souhrnně prokazují, že došlo k dalšímu rozvoji vědecké, pedagogické, propagandistické i organizační práce, a to ve směrech vytyčených na minulém valném shromáždění. Šlo o zaměření na řešení aktuálních otázek vývoje naší společnosti, na posílení orientace směrem k vědeckotechnickému rozvoji a intenzifikaci ekonomiky, na snahu o interdisciplinární přístupy a spojení s praxí, na péči o mladou sociologickou generaci a na zkvalitňování její přípravy a uplatnění. Cílevědomá pozornost byla věnována získávání a popularizaci poznatků z rozvoje sociologické práce v ostatních socialistických zemích.

*) Hlavní spisy: *Pokrok jako idea a společenská skutečnost* (1930), *Třídy ve společnosti a třídní boj* (1930), *Společenské vrstvy a třídy* (1936), *Sány* (1937) — příspěvek k sociologii družstevnictví v československé vsi — vyšlo nejprve anglicky v roce 1936, *Dolní Roveň* (1939) — sociologický obraz české vesnice, *Venkov a město* (1939), *Jihočeská blata* (1940), *Život našeho národa*, spolu s J. Šimou (1941), *Společenské třídy, boj, stát, právo, revoluce a diktatura proletariátu* (1951), *Vysoké školy a vysokoškolská pedagogika*, spolu s O. Chlupem (1956), *Úvod do didaktiky vysoké školy* (1957), *K otázce přechodu ze střední školy na vysokou*, spolu s J. Doležalem (1958), *Vysokoškolská přednáška* (1958), *Cvičení a semináře na vysokých školách* (1961), *Úvod do sociologie výchovy* (1967), *O přátelství, manželství a lásce*, spolu s K. Beranovou (1977), *Základy socialistické pedagogiky. Soubor přednášek pro univerzitní studenty*, uspořádal spolu s R. Sedlářem (1983), *Snoubenci — manželé — rodiče a děti*, spolu s K. Burešovou (1984), *Výchova z hlediska sociologického* (1986).

Stále ještě se však projevuje nevyrovnanost v aktivitě jednotlivých sekcí a poboček, nedostatečně se popularizují výsledky sociologické práce, je málo panelových diskusí, chybí živé diskuse odborníků různých vědních oborů před plénem. Je třeba rozšířit spolupráci se Socialistickou akademií a Čs. vědeckotechnickou společností, ale i se společnostmi ČSAV — právníkou, ekonomickou, historickou, pedagogickou, psychologickou, demografickou a dalšími. Bylo doporučeno aplikovat dobré zkušenosti poboček v Ostravě a v Plzni, pokud jde o přímou vazbu na úkoly vytyčené stranickými orgány.

V době od posledního valného shromáždění byly hosty Společnosti prof. S. V. Borovik, vědecký tajemník Sovětské sociologické asociace, a prof. R. Weidig, předseda Národní rady pro rozvoj sociologie NDR.

Československá delegace byla pozvána na sjezd marxisticko-leninských sociologů v NDR, kde bylo dohodnuto i konání pravidelných seminářů pro mladé sociology z NDR a ČSSR, z nichž první se má uskutečnit již v r. 1986.

Rok 1986 bude ve znamení XI. světového sociologického kongresu v Dillí v Indii. Předsednictvo Společnosti již vytvořilo komisi a kromě organizačního zajištění se připravuje publikace o československé sociologii v angličtině.

Na závěr zprávy byly v 10 bodech vyjádřeny hlavní úkoly Společnosti, v nichž jde zejména o to:

1. ve veškeré práci mít na mysli realitu rozděleného světa a agresivitu sil imperialismu; věnovat větší pozornost otázkám boje za mír a v rámci zostřeného ideologického boje aktivně vystupovat proti útokům buržoazních sociologů na socialismus a na marxistickou sociologii;
2. zintenzívnit poznávání nových jevů ve vývoji socialistické společnosti a věnovat větší pozornost teoretické a metodologické práci, technikám výzkumu a kvalitě sociologických informací;
3. napomáhat rozvoji vědeckého řízení a prognózování sociálních procesů a zabráňovat živelnosti v řešení závažných sociálních jevů (fluktuace, alkoholismus apod.);
4. přispívat specifickými prostředky sociologie k intenzifikaci národního hospodářství;
5. dále rozvíjet interdisciplinární spolupráci;
6. v rámci mezinárodní spolupráce posilovat integraci jak ve výzkumech, tak i v publikacích, pokračovat v úspěšně nastoupené praxi vzájemných styků představitelů sociologických asociací a tyto styky rozšiřovat pravidelnými semináři organizovanými zejména pro mladé sociology;
7. zlepšit publikační činnost a sledovat i cíl sociologické osvěty v masových komunikačních prostředcích se zřetelem k tomu, že účast pracujících na řízení sociálních procesů vyžaduje jejich odpovídající informovanost a kvalifikaci;
8. jako zásadní postulat prosazovat kvalitu sociologické práce;
9. cílevědomě posilovat spolupráci sociologických pracovišť v Čechách a na Slovensku i spolupráci sekcí;
10. zodpovědně připravit československou účast na XI. světovém sociologickém kongresu.

Zprávu revizní komise o hospodaření Československé sociologické společnosti při ČSAV přednesla s. Věra Rollová.

Následovala *diskuse*, v níž byly předneseny tyto příspěvky:

Akademik *Vladimír Čirbes* tlumočil nejprve pozdrav prezidia Československé akademie věd a předsednictva Slovenské akademie věd valnému shromáždění současně s vyjádřením poděkování za vykonanou práci. Deset bodů zprávy hlavního výboru označil za akční program, na nějž navázal několika svými poznámkami. Především zdůraznil, že ze zřejmého kursu na urychlení sociálně ekonomického rozvoje socialismu vyplývá pro společenskovědní frontu důležitý metodologický princip, a to princip realistického hodnocení dosaženého stavu rozvoje naší společnosti. V sociologii je dále nevyhnutelně nutné dosáhnout větší hloubky teoretického poznání a v souvislosti s nutností prodloužení plánovacího horizontu pomáhat sociologickými výzkumy predikci a odhalování tendencí sociálního rozvoje, aby bylo možno seriózně pracovat na prognózách sociálního rozvoje celé naší republiky i národních republik. Jestliže však má společenská věda sehrát úlohu, jež jí přísluší v současné etapě i v budoucích etapách rozvoje socialismu a komunismu, musí sama vyvíjet iniciativu, aby se prosadila do společenské praxe. Přitom je třeba, aby výstupy u vědeckých výzkumů byly komplexnější, syntetické a přiměřeně konkrétní, aby je řídící orgány dovedly využít. Teoretickou objednávku pro společenskou vědu, sociologii počínaje, zůstává požadavek rozpracování ucelené teorie sociálního rozvoje. Z hlediska prestiže sociologie je též nutné zamýšlet se nad tím, zda metody, techniky a procedury jsou na úrovni těch nároků, které by měla sociologie uspokojovat. Závažnou otázkou je současná neuspokojivá situace v uplatnění sociologické profese. V této souvislosti V. Čirbes vyslovil podnět, aby se vypracovala studie, která by nabídla ministerstvu práce a sociálních věcí nebo jiným — i stranickým — orgánům k úvaze kodifikaci míst pro sociologii a systemizaci sociologa. Stálým předmětem pozornosti by měli být podnikoví

sociologové, kteří jsou důležitým článkem transferu sociologických poznatků přímo do života podnikových kolektivů.

Prof. Antonín Vaněk pozdravil valné shromáždění jménem oborové rady ministerstva školství a zaměřil se především na současné problémy přípravy sociologů na filozofických fakultách. Uvedl, že jde o tyto problémy: 1. problém nové pedagogické dokumentace, včetně vymezení profilu absolventa se zřetelem k jeho zařazení ve všech sférách našeho společenského života a 2. problém přípravy učebního programu pro výuku sociologie. Jako třetí vážný problém zdůraznil potřebu objednávky sociologů ze strany praxe. Mechanismus této objednávky dosud není dostatečně institucionálně zajištěn.

Jarmila Kotásková pozdravila valné shromáždění jménem Československé psychologické společnosti při ČSAV a stručně zdůvodnila, proč psychologové potřebují spolupráci se sociologi. Uvedla 1. společné cíle — spojení teorie s praxí, dopad do decizní sféry apod., 2. společný objekt — hledání zákonitostí člověka v jeho společenské determinaci, 3. společná témata — rozvoj osobnosti, socializace, sociální kompetence dětí apod., 4. existenci společných blízkých disciplín, jako je sociální psychologie, vývojová psychologie, environmentální nebo ekologická psychologie, psychologie práce apod.

Vladimír Wynnyczuk tlumočil valnému shromáždění pozdrav Československé demografické společnosti při ČSAV a uvedl, že zájmy a práce sociologů a demografů se velmi sblíží a prolínají. Zdůraznil nutnost spolupráce, kdy na jedné straně sociologické výzkumy mohou pomoci objasnit některé demografické jevy (například vysokou úmrtnost mužů ve středním a předdůchodovém věku v ČSSR), a naopak znalost demografických dat a jejich vývoj umožní stanovit priority, na něž je třeba zaměřit sociologický výzkum pro řešení problémů naší společnosti.

Alois Šlepička se zaměřil na otázky interdisciplinární spolupráce — mezi sekcemi Československé sociologické společnosti, ale i mezi jednotlivými společnostmi ČSAV. Dále zdůraznil užitečnost spolupráce s jinými společenskými organizacemi, jako je Socialistický svaz mládeže a Československý svaz žen, ale i Svaz družstevních rolníků, Svaz českých architektů apod. Uvedl dále, že by se mělo pamatovat na zapojení sociologů do volebních programů. V oblasti mezinárodní spolupráce zdůraznil nutnost spolupráce s rozvojovými zeměmi.

Miloslav Tomšík seznámil valné shromáždění se zaměřením činnosti (stávajícím i perspektivním) sekce sociologie práce, průmyslu a podniku ČSSS. Toto zaměření dokumentoval akcemi, které sekce pořádala, ať to byl seminář k sociálním problémům a souvislostem zavádění technických inovací nebo konference s mezinárodní účastí na téma „Úkoly sociologie a sociální psychologie v plánování a řízení sociálních procesů“, seminář k otázce koordinace sociálního rozvoje mezi ústředně řízeným průmyslem a orgány státní správy či seminář k problematice řízení sociálních procesů v regionu. Z akcí, které sekce připravuje, uvedl konkrétně seminář k problematice formování a rozvoje pracovních kolektivů v etapě intenzifikace hospodářského rozvoje, který má sekce pořádat spolu se sekci integrálního zkoumání člověka v r. 1986.

Petr Duffek sdělil valnému shromáždění své poznatky a zkušenosti z výuky sociologie životního prostředí na přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Tento obor byl zřízen v r. 1977 a v září 1981 byla založena i stejnojmenná katedra. Do září 1985 celkově obor absolvovalo v denním i dálkovém studiu téměř 120 posluchačů. Celý kurs je koncipován na základě syntézy přírodovědního a společenského myšlení, kdy se zkoumání životního prostředí chápe do všech důsledků jako interdisciplinární záležitost.

Eva Bártová pozdravila valné shromáždění jménem redakce Sociologického časopisu, nastínila hlavní rysy tematické koncepce časopisu a vyslovila několik přání redakce na adresu autorů, zejména pokud jde o věcné a formální náležitosti textů a přístup ke zpracování témat.

Jana Perglerová informovala o činnosti rady absolventů, která byla založena při katedře marxisticko-leninské sociologie filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze v květnu 1983. Jejím posláním je rozvíjet spolupráci katedry s absolventy a zajišťovat vzájemnou informovanost o odborné činnosti katedry na jedné straně a o odborné činnosti absolventů na straně druhé. Setkání katedry s absolventy se koná vždy jednou za dva roky. Rada absolventů vydává svůj vlastní časopis nazvaný *Informace pro absolventy oboru marxisticko-leninské sociologie*, který seznamuje s aktuálními otázkami oboru, zprostředkovává poznatky a zkušenosti z praktického uplatňování sociologů v praxi a informuje o nových publikacích ze sociologie. Rada absolventů se též soustřeďuje na konkrétní výzkumnou práci. Nyní se podílí na srovnávacím výzkumu absolventů oboru marxisticko-leninské sociologie a oboru výchova a vzdělávání dospělých.

Vladimír Dubský hovořil k otázkám mezinárodní spolupráce Společnosti a celé sociologické obce. Zdůraznil velký význam této spolupráce a konkrétně uvedl společný tematický plán sociologického výzkumu v rámci akademických, vysokoškolských a stranických pracovišť socialistických zemí, který pro období 1986–1990 akcentuje otázky výzkumu a prohlubování znalostí o sociálních procesech rozvoje socialistické společnosti, zejména

se zřetelům k intenzifikaci celého našeho života, celého složitého společenského systému. Zmínil se též o programu dvoustranné spolupráce s NDR na téma *Sociální cíle a podmínky společenského rozvoje při přechodu k intenzifikaci*. Apeloval dále na prohlubování mezinárodní spolupráce při návštěvách pracovišť socialistických zemí a na větší využívání zahraničních návštěv v Československu.

Miloš Smutek informoval o způsobu práce ostravské pobočky. Uvedl, že situování pobočky v silně industrializované oblasti výrazně orientuje její činnost do sféry sociologie práce, průmyslu a podniku. Tato činnost se přitom rozvíjí ve velmi úzkém kontaktu s požadavky stranických orgánů, takže výsledky sociologických průzkumů se mohou bezprostředně uplatňovat ve společenském, politickém a hospodářském životě regionu. Pobočka se též podílí na organizování různých seminářů, z nichž poslední se týkal rozvoje pracovních kolektivů.

Antonín Burian se vyslovil k otázce komunikace s praxí, která namnoze není zvládnuta. Zdůraznil nutnost vstupu sociologických poznatků do hodnotových systémů lidí. Důležitou podmínkou pro spolupráci s praxí je najít společný jazyk. Otázka zvládnutí náročné kategorie výkladu by měla být i zájemem škol, které vychovávají kvalifikované sociology. Uvedl dále poznatek z průzkumu škol inženýrského typu, kdy tisíce absolventů po pěti letech absolvování školy vypovídají, že jim chybí znalosti z oblasti sociologie řízení, sociologie práce, psychologie práce i norem ochrany životního prostředí a norem bezpečnosti práce.

Jiří Rousek předložil písemně svůj příspěvek (který pro nedostatek času nebyl přednesen, ale bude spolu s ostatními podrobnějšími materiály z jednání valného shromáždění uveřejněn v interním bulletinu Zprávy Československé sociologické společnosti při ČSAV) na téma *K některým pozitivním rysům vývoje součinnosti výzkumných pracovišť a členské základny pobočky v Ústí nad Labem*. Uvedl příklady konkrétní spolupráce této pobočky s ústeckou pobočkou Ústavu pro filozofii a sociologii ČSAV a s některými výzkumnými pracovišti Severočeského kraje.

Valné shromáždění pak zvolilo členy a kandidáty nového hlavního výboru a revizory Československé sociologické společnosti. Hlavní výbor na své první schůzi zvolil předsednictvo a jednotlivé funkcionáře Společnosti.

Předseda:

prof. dr. Jaroslav Kohout, DrSc., člen korespondent ČSAV, Vysoká škola ekonomická, Praha

Místopředsedové:

prof. dr. Juraj Zvara, DrSc., Vysoká škola politická ÚV KSČ, Bratislava
prof. ing. František Zich, CSc., Vysoká škola politická ÚV KSČ, Praha

Vědecký tajemník:

ing. Dalibor Holda, CSc., Ústav marxismu-leninismu UK Praha

Hospodárka:

dr. Jana Vítečková, CSc., Ústav pro filozofii a sociologii ČSAV, Praha

Členové předsednictva:

prof. ing. Jaroslava Bauerová, CSc., Vysoká škola ekonomická, Praha
doc. ing. Vlastislav Bauch, CSc., Institut pre výchovu vedúcich pracovníkov SAV, Bratislava

doc. dr. Antonín Burian, CSc., Ústav racionalizace řízení a práce, Brno
dr. Vladimír Dubský, CSc., Ústav pro filozofii a sociologii ČSAV, Praha
doc. dr. Blanka Filipcová, DrSc., Ústav pro filozofii a sociologii ČSAV, Praha
prof. dr. Rudolf Franěk, CSc., Ústav marxismu-leninismu ČVUT, Praha
doc. dr. František Charvát, DrSc., Ústav pro filozofii a sociologii ČSAV, Praha
Jozef Košta, CSc., Ústav filozofie a sociologie SAV, Bratislava
dr. Robert Roško, CSc., Ústav filozofie a sociologie SAV, Bratislava
prof. dr. Karel Rychtařík, DrSc., Ústav pro výzkum veřejného mínění při FSÚ, Praha
Věra Urbanová, CSc., Ústav marxismu-leninismu ÚV KSČ, Praha
ing. Lubomír Vacek, CSc., Ústav pro výzkum veřejného mínění při FSÚ, Praha
prof. dr. Antonín Vaněk, DrSc., Filozofická fakulta UK, Praha

Členové hlavního výboru:

dr. Zlatica Buocová, CSc., Společenskovedný ústav SAV, Košice
doc. dr. Vladimír Čechák, CSc., Vysoká škola politická ÚV KSČ, Praha
dr. Jana Duffková, CSc., Filozofická fakulta UK, Praha
dr. Pavel Dvořák, CSc., Ústav pro výzkum veřejného mínění při FSÚ, Praha
doc. dr. Alexander Fazik, CSc., Vojenský historický ústav, Praha

dr. Karel Herman, Škoda, koncern, Plzeň
 doc. dr. Luboš Chaloupka, CSc., Pedagogická fakulta UK, Praha
 doc. dr. František Kán, CSc., Vysoká škola politická ÚV KSČ, Bratislava
 doc. dr. Jozef Karásek, CSc., Filozofická fakulta UK, Bratislava
 doc. ing. Alena Kunstová, CSc., Vysoká škola politická ÚV KSČ, Praha
 ing. Libuše Lišková, redaktorka Zpráv Československé sociologické společnosti při ČSAV, Praha
 dr. Antonín Matějovský, CSc., Ústav pro filozofii a sociologii ČSAV, Praha
 doc. dr. Josef Patera, CSc., Vojenský lékařský výzkumný a doškolovací ústav, Hradec Králové
 dr. Katarína Podoláková, CSc., Ústav marxismu-leninismu SVŠT, Bratislava
 ing. Svatava Přadková, CSc., Filozofická fakulta Univerzity J. E. Purkyně, Brno
 doc. dr. Jaroslav Ražnok, CSc., Vysoká škola politická ÚV KSČ, Praha
 dr. Petr Reimer, OV KSČ, Ostrava
 dr. Jan Rytina, CSc., Výzkumný ústav pro hnědé uhlí v Mostě, Most
 Božena Sabršulová, CSc., Ústav pre výskum verejnej mienky pri SŠÚ, Bratislava
 dr. Petr Sak, CSc., Ústav pro filozofii a sociologii ČSAV, Praha
 doc. dr. Jan Sedláček, CSc., Filozofická fakulta UK, Praha
 prof. dr. Rudolf Šima, DrSc., Výzkumný ústav sociálního rozvoje a práce, Bratislava
 ing. Věra Tauberová, CSc., Filozofická fakulta UK, Praha
 dr. Ivan Tomek, CSc., Ústav pro výzkum veřejného mínění při FSÚ, Praha
 doc. ing. Miloslav Tomšík, CSc., Vysoká škola ekonomická, Praha
 dr. Helena Woleková, CSc., Projekčno-organizační ústav ZTS, Bratislava

Kandidáti hlavního výboru:

dr. Eva Hyánková, Správa střední dráhy, Olomouc
 dr. Ján Mišovič, CSc., Ústav pro výzkum veřejného mínění při FSÚ, Praha
 dr. Ivo Možný, CSc., Filozofická fakulta Univerzity J. E. Purkyně, Brno

Revizori:

dr. Milan Aleš, Federální statistický úřad, Praha
 doc. dr. ing. Jiří Kuzin, CSc., Ústav marxismu-leninismu UK, Praha
 dr. Ivo Pujman, CSc., Vysoká škola politická ÚV KSČ, Praha
 dr. Věra Rollová, CSc.,
 ing. Marie Slámová, CSc., Filozofická fakulta UK, Praha
 doc. dr. Koloman Vida, CSc., Vysoká škola politická ÚV KSČ, Bratislava

Valné shromáždění přijalo toto usnesení:

Valné shromáždění schvaluje:

1. zprávu předsedy o činnosti Společnosti za uplynulé období;
2. zprávu revizorů a návrh na absolutorium odstupujícímu výboru;
3. zaměření činnosti a hlavní úkoly Společnosti na léta 1985–1988;
4. ukládá hlavnímu výboru, vedení poboček a sekci zapracovat zaměření činnosti, hlavní směry, náměty a připomínky z jednání valného shromáždění do plánů činnosti na příští funkční období.

Zaměření činnosti a hlavní úkoly Československé sociologické společnosti při ČSAV na léta 1985–1988

Valné shromáždění se koná v období, kdy již značně pokročily přípravy na XVII. sjezd KSČ a na XXVII. sjezd KSSS.

Marxisticko-leninská sociologie v ČSSR dosáhla od posledního valného shromáždění značných úspěchů a má za sebou kus poctivé práce. Získala již své pevné místo v soustavě společenskovědních disciplín. Její postavení však ještě není takové, jaké by mělo být vzhledem k jejím úkolům při výstavbě rozvinuté socialistické společnosti i vzhledem k jejím potenciálním možnostem. Avšak její celospolečenské postavení nezáleží jen na tom, co od ní socialistická společnost a její orgány požadují. Jde také o to, co sociologie chce a může iniciativně nabídnout a dát při řešení závažných teoretických i praktických problémů socialistické společnosti.

Sjezdová usnesení i jednotlivá plenární zasedání ÚV KSČ ukazují, že je třeba se podílet na řešení problémů, k nimž patří zejména:

- intenzifikace národního hospodářství urychleným zaváděním vědeckotechnického pokroku a rozvíjením potřebných kvalit člověka jako hlavní hybné síly a nositele žádoucích změn;
- rozvoj a změny výrobních vztahů v celé jejich úplnosti, vztahů vlastnických, vztahů rozdělování, směny a spotřeby, ale i forem organizace a řízení výrobního procesu,

včetně analýzy motivačních a stimulačních funkcí výrobních vztahů, které spojují aktivitu jedince se společností, se zájmy dělnické třídy a ostatních tříd a vrstev a vytvářejí a podněcují i zainteresovanost jednotlivce, skupin a tříd;

- zkoumání sociální struktury socialistické společnosti, orientace na prosazování a důslednou realizaci zásady odměňování podle množství, kvality a společenského významu práce a zkoumání příčin negativních jevů, které brzdí a poškozují socialismus;
- analýza základních rozporů a konfliktů dané etapy vývoje socialistické společnosti a navržení cest jejich řešení a překonávání;
- zkoumání problematiky životního prostředí;
- zkoumání politického systému socialistické společnosti a řešení problémů spojených s fungováním socialistické demokracie, včetně dalšího rozvíjení prvků samosprávy a boje proti byrokratismu;
- analýza problematiky životního způsobu, rozvoje osobnosti, volného času i socialistické kultury v souvislosti se základními změnami ve sféře výroby a s podmínkami intenzivního vývoje;
- zlepšení práce československých sociologů při rozvíjení a zdokonalování teoretických a metodologických nástrojů poznání a všestranné posuzování vzájemných a mnohostranných souvislostí mezi marxisticko-leninskou filozofií a sociologií, a to jak na úrovni metodologické a teoretické, tak na úrovni politicko-ideologické; vytváření podmínek pro principiální diskuse o klíčových otázkách sociologické teorie a metodologie na seminářích sekcí a poboček i na stránkách Sociologického časopisu;
- zkoumání teoretických a metodologických otázek sociologických specializací a jejich vazeb na obecnou sociologickou teorii a empirický výzkum s důrazem na větší využití sociologických poznatků ve společenské praxi;
- větší pozornost dějinám české a slovenské sociologie a kritice soudobé buržoazní sociologie a jejím společenským a gnozeologickým kořenům;
- rozsáhlejší zapojování mladé sociologické generace do publikační aktivity a zajišťování přílivu mladých členů do Společnosti;
- studium a komplexní využívání materiálů XVII. sjezdu KSČ a XXVII. sjezdu KSSS jako základní ideově politické a teoretické směrnice pro další rozvoj československé sociologie;
- další rozvíjení a prohlubování spolupráce se sovětskými sociology a sociology ostatních socialistických zemí;
- rozvíjení úsilí o další zvýšení mezinárodní prestiže československé sociologie.

Valné shromáždění pak schválilo *dopis prezidiu ČSAV*.

Účastníci obdrželi informační přehled o Československé sociologické společnosti při ČSAV v období od valného shromáždění 15. 12. 1982 do 31. 10. 1985, z něhož vyjímáme:

Současný stav poboček a sekcí Společnosti a jejich předsedů vypadá takto:

Pobočky a jejich předsedové

Brno	doc. dr. Antonín Burian, CSc.
Hradec Králové	doc. dr. Josef Patera, CSc.
Olomouc	dr. Eva Hyánková
Ostrava	dr. Petr Reimer
Plzeň	dr. Václav Fiala
Ústí nad Labem	dr. Jan Rytina, CSc.

Secke a jejich předsedové

marxistické sociologické teorie	prof. ing. František Zich, CSc.
sociologických metod a technik	prof. dr. Rudolf Franěk, CSc.
sociologie práce, průmyslu a podniku	doc. ing. Miloslav Tomšík, CSc.
sociologie města	dr. Jiří Musil, CSc.
sociologie zemědělství a venkova	ing. Zdeněk Krůček, CSc.
sociologie kultury a volného času	prof. dr. Miloslav Brůžek, CSc.
sociologie tělesné kultury a sportu	doc. dr. Vladimír Čechák, CSc.
sociologie rodiny	dr. Milada Mrkosová, CSc.
sociologie mládeže	ing. Dalibor Holda, CSc.
sociologie veřejného mínění	ing. Lubomír Vacek, CSc.
sociální patologie	MUDr. Jiří Drtíl, CSc.
sociologie integrálního zkoumání člověka	doc. dr. Alexander Fazík, CSc.
výzkumu socialistického způsobu života	dr. Richard Růžička, CSc.

Společnost působí v rámci ČSAV jako jedna ze 42 vědeckých společností. K 15. září 1985 měla celkem 811 členů (616 řádných a 195 mimořádných), z toho 307 žen (216 řádných členek, 91 mimořádných členek) a 325 členů ve věku do 40 let (215 řádných, 110 mimořádných). Největší počet členů pracuje ve vědeckovýzkumných ústavech resortů (242),

v podnicích (228) a na vysokých školách (152). Nejvíce členů pracuje v sekci sociologických metod a technik (321), dále v sekci sociologie práce, průmyslu a podniku (289) a v sekci sociologie mládeže (251). Největší počet členů má pobočka v Brně (90) a dále jsou pobočky v Ústí nad Labem (47) a v Ostravě (42).

Za uplynulé období vydala Společnost 13 sborníků a 3 čísla interního bulletinu Zprávy.

Libuše Lišková

Kolokvium Ústavu pro filozofii a sociologii ČSAV k soudobým úkolům vědeckovýzkumné činnosti

Ve dnech 2. až 4. prosince 1985 se uskutečnilo v Ústřední politické škole SSM v Seči kolokvium Ústavu pro filozofii a sociologii ČSAV k aktuálním otázkám vývoje společenských věd a k úloze Ústavu v řešení úkolů současné etapy výstavby socialistické společnosti.

Jednání zahájil ředitel Ústavu prof. Jaroslav Pecen. Vymezil cíle kolokvia a označil dobré výsledky dosažené v závěru této pětiletky za významný předpoklad pro splnění úkolů vědeckovýzkumné práce v dalším období.

Zdůraznil specifitnost soudobé etapy vývoje socialismu a poukázal na inspirující podněty, které pro politickou praxi i společenskovědní teorii přináší návrh nové redakce třetího Programu KSSS. Zásadní důležitost zde má myšlenka sepětí teorie s praxí, princip vlastní marxisticko-leninské teorii. Praxe sama se proměňuje, což vede k otázce, s jakou praxí je nutné spojovat další výzkum, které obsahové okruhy společenských věd je třeba aktuálně a dlouhodobě rozvíjet.

Socialismus je první fáze komunismu; určujícím znakem jeho praxe je (z dějnotvorného hlediska) progresivnost vlastní těm vrstvám praxe, jež jsou spjaty s produkcí vztahů vyšší fáze komunistické společenskovo-ekonomické formace. Tato praxe je však nutně i rozpornou praxí, jejíž retardační stránky jsou spojeny s pouhou obnovou socialistických vztahů (jež by vedla ke stagnaci). Progresivní sepětí s praxí je pak v konkrétnosti dáno především spojením s politikou strany, neboť jde o zvyšování vědecké podloženosti této politiky (jak uvádí návrh redakce Programu KSSS). Marxismus-leninismus jako celek a všechny společenskovědní obory s ním související tak musí přispět k tomu, aby byly vyjasněny ty zákony, které dynamizují evoluční vývoj do revolučních proměn.

Společenský vývoj, dialektika upevňování socialismu a postupu ke komunismu, bude probíhat v rozporech, jejich překonáváním. Mezi ně bude patřit i rozpor mezi materiálním a ideálním, který se rozvíjí s novými kvalitami socialistického vědomí. V otázce fenoménu člověka se setkávají zájmy všech věd. Proto byl založen komplexní úkol zaměřený na úlohu subjektivního činitele.

Reálné a střízlivé vymezení komunismu, jak je formulováno v návrhu nové redakce Programu KSSS, poskytuje rozhodující kritéria pro sepětí teoretických výzkumů s praxí a metodologicky zaměřuje poznávací aktivitu ke klíčovým problémům. Nezaměřuje cíl a cestu k cíli, nepřipouští voluntarismus, konzervatismus a ztrátu revoluční perspektivy.

Minulá doba, kdy se sociální rozvoj chápal jenom jako paralelní důsledek ekonomického rozvoje. Socialistická výroba není možná bez reprodukce socialistické dělnické třídy, třídy družstevního rolnictva a socialistické inteligence. S intenzifikací roste význam mnohých vrstev a faktorů sociálních vztahů, ale to vše nemůže překrýt rozhodující skutečnost, že sociální rozvoj jako socialistický společenský pohyb je třídní pohybem. Tento v dějinách dosud nepoznaný zvláštní třídní pohyb k sociální stejnorodosti společnosti spadá vjedno s naplňováním historické role dělnické třídy. Závažnou je otázka, jakými změnami musí dělnická třída projít, aby se ve všech ohledech stala subjektem tohoto procesu, tedy i otázka v jakých změnách připravuje dialektiku negaci sebe sama. To je prizma, jímž je nutné posuzovat celkové záměry sociální politiky.

Program KSSS právem věnuje velkou pozornost přeměně obsahu a charakteru práce, v níž se protínají a formují všechny základní procesy zdokonalování společenských vztahů. Výzkum práce je proto důležitým interdisciplinárním úkolem.

Prvořadá pozornost bude věnována také urychlování vědeckotechnického pokroku. Jak protikladné jsou dvě světové soustavy, tak protikladný je vývoj vědy, který v jejich rámci probíhá. Například nedosažitelnost jednoty společenských, přírodních a technických věd za kapitalismu bude příčinou prohlubování rozporů mezi vědou a kapitalistickými výrobními vztahy. Socialismus má naopak všechny předpoklady ke komplementaritě věd. V situaci existence dvou světových center vědy — SSSR a USA — je nutné, aby se naše věda rozvíjela v úzkém sepětí především se sovětskou vědou. Tím také vystupuje do popředí nutnost zpracování prognózy rozvoje vědy. Naléhavým a nesmírně závažným úkolem je i hlubší poznání vztahů socialismu a vědy, poznání nových dimenzí vztahů mezi